

Lausuntopyyntö: ehdotus ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä

Johdanto

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä ja sen perusteluista sekä arvioinnin tueksi valmistellusta vähähiilisyden arvioinnin menetelmäohjeesta.

Ympäristöministeriö on valmistellut rakennusten elinkaaren vähähiilisyden arvioinnin säädösohjausta vuodesta 2016 lähtien, jolloin aloitettiin vähähiilisen rakentamisen tiekartan kehittäminen. Lisätietoa rakentamisen vähähiilisyden tiekartasta saatavilla osoitteesta <https://ym.fi/vahahiilisen-rakentamisen-tiekartta>.

Tämä lausuntopyyntö koskee ehdotusta ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä. Asetuksessa säädettäisiin tarkemmin uutta rakennusta tai rakentamislupaa edellyttävää laajamittaisesti korjattavaa rakennusta koskevan ilmastaselvityksen laatimisesta ja sisällöstä. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin Suomen oloihin kehitetystä rakennuksen vähähiilisyden arviointimenetelmästä, jota olisi käytettävä rakennuksen ilmastaselvityksessä raportoitavien hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen laskennassa.

Rakennuksen vähähiilisyys on tarkoitus viedä vaikuttavalla tavalla lainsäädäntöön MRL - kokonaisuudistuksen yhteydessä, jolloin myös tämän asetusehdotuksen kannalta välttämätön perussäännös ”olennainen tekninen vaatimus rakennuksen vähähiilisydelle” asetuksenantovaltuuksineen on tarkoitus esittää lisättäväksi lakiin. Kyseinen ehdotus tulee lausunnoille myöhemmin.

Tausta

Vuonna 2019 ympäristöministeriö julkaisi päivitetyn luonnoksen rakennusten vähähiilisyden arviointiin. Se pohjautui vuonna 2018 julkaistun ensimmäisen arviointimenetelmän lausuntokierroksen palautteeseen sekä menetelmän koekäytön, Level(s)-testauksen ja pohjoismaisen yhteistyön tuomiin kokemuksiin. Tätä päivitettyä arviointimenetelmää testattiin vuosina 2019–2020 yli 40 rakennushankkeessa. Koekäyttövaihe päättyi lausuntokierrokseen vuonna 2020. Tämä työ ja kerrytetyt kokemukset ovat lausunnoille saatetun asetusluonnoksen pohjana. Lisäksi arviointimenetelmän ja kansallisen päästötietokannan kehityksessä on otettu huomioon standardien ohella pohjoismaisten ministerien asettama tavoite arviointimenetelmien yhteensovittamisesta. Pohjoismaat

ovatkin aktiivisesti tavoitelleet harmonisointia rakennusten vähähiilisyyden arviointimenetelmissä.

Tavoitteet

Vähähiilisen rakentamisen tiekarttaa toteutetaan hallitusohjelman mukaisesti. Tavoitteena on mahdollistaa uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvojen asettaminen 2025 mennessä. Tässä asetusehdotuksessa esitettävät säännöksen koskien rakennuksen ilmastaselvitystä ja vähähiilisyyden arviointia ovat keskeinen osa tulevaisuuden rakennuksen vähähiilisyyden säädösohjausta. Niitä koskevalla sääntelyllä edistettäisiin siirtymistä vähähiiliseen rakentamiseen, sillä on vaikea vähentää sellaista, jota ei voi mitata tai esittää ilmastovaikutuksia, jollei siihen ole olemassa menettelyä. Arviointi pohjautuu eurooppalaisiin EN-standardeihin. Menetelmää on kehitetty laajassa yhteistyössä toimialan, tutkijoiden, muiden pohjoismaiden sekä Euroopan komission teknisten asiantuntijoiden kanssa.

Pyrkimyksenä Suomessa on tehdä arvioinnista sujuva osa normaalia rakennussuunnittelua sekä mahdollistaa tietomallipohjaisen suunnittelun tuoma arvioinnin sujuvuus.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi lausunnossa pyydetään noudattamaan esitysluonnoksen otsikointia ja jäsentelyä.

Myös muut kuin alla Jakelu-kohdassa mainitut tahot voivat antaa lausunnon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta: lausunto.om@om.fi.

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Vähähiilisyyden arvioinnin menetelmäohjeen ruotsinkielinen versio toimitetaan lausuntopalveluun käännöksen valmistuttua. Ruotsinkielisen version viivästyminen on otettu huomioon lausuntoajan pituudessa.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan ympäristöministeriölle viimeistään perjantaina 27.8.2021.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antavat erityisasiantuntija Matti Kuittinen, 050 594 7990, erityisasiantuntija Ari Ilomäki 050 597 8379 ja hallitussihteeri Mikko Koskela 050 386 8735, etunimi.sukunimi@ym.fi.

Liitteet:

[Luonnos YMA rakennuksen ilmastaselvityksestä 04062021.pdf](#)

[Luonnos YMA rakennuksen ilmastaselvityksestä 04062021 SVE.pdf](#)

[Yma rakennuksen ilmastaselvityksen perustelumuistio 04062021.pdf](#)

[Arviointimenetelmä 2021 lausuntokierrokselle.pdf](#) - Luonnos vähähiilisyyden arviointimenetelmän luonnokseksi.

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Arcada ammattikorkeakoulu
Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
Asumisterveysliitto ASTE ry
Betoniteollisuus ry
BIOS-tutkimusyksikkö
Centria-ammattikorkeakoulu
Destia Oy
Energiavirasto
Espoon kaupunki - Esbo stad
Eurofins expert services
Finnfoam Oy
Green Building Council Finland
Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Hanken Svenska handelshögskolan
Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Helsingin yliopisto
Hirsitaloteollisuus ry
Hämeen ammattikorkeakoulu
Ilmastopaneeli
Infra ry
Itä-Suomen yliopisto
Juha Luhanka
Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMK
Jyväskylän yliopisto
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu XAMK
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kangasalan kunta
Karelia-ammattikorkeakoulu
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kirkkohallitus
KL-Kuntahankinnat Oy
Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen edistäjät ry KOVA)
Kuntarahoitus Oyj

Kuopion kaupunki
LAB-ammattikorkeakoulu
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin yliopisto
Lappeenrannan kaupunki
Laurea-ammattikorkeakoulu
Liikenne- ja viestintäministeriö
Luonto-Liitto
LUT-yliopisto
Maapörssi Oy
Metropolia ammattikorkeakoulu
Motiva Oy
Muoviteollisuus ry
Museovirasto
Natur och Miljö rf
NCC Oy
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun ammattikorkeakoulu
Oulun kaupunki
Oulun yliopisto
Pientaloteollisuus ry
Pohjoismainen investointipankki NIB
Puolustusministeriö
Puolustusvoimat, pääesikunta
Puutuoteteollisuus ry
Rakennusinsinöörit- ja arkkitehdit RIA
Rakennusliitto ry
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry
Rakennustarkastusyhdistys RTY ry
Rakennusteollisuus RT ry
Rakennustietosäätiö RTS
Rakennustuoteteollisuus RTT ry
Rakentamisen Laatu RALA ry
RAKLI ry
Ramboll Finland Oy
Saint-Gobain Oy
Satakunnan ammattikorkeakoulu SAMK
Savonia ammattikorkeakoulu
Seinäjoen ammattikorkeakoulu SeAMK
Senaatti-kiinteistöt
Setlementtiasunnot Oy
Sisäministeriö
Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
Suomen isännöintiliitto ry
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA
Suomen Kiertovoima ry
Suomen kiinteistöliitto ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen LVI-yhdistysten liitto SuLVI

Suomen Omakotiliitto ry
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry
Suomen Tiiliteollisuusliitto ry
Suomen ympäristökeskus SYKE
Suunnittelu- ja konsulttitoimistojen liitto SKOL ry
Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry
Talonrakennusteollisuus ry
Tampereen teknillinen yliopisto TTY Rakennustekniikan laitos
Tampereen teknillinen yliopisto TTY Rakennustekniikan laitos
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
Teknologiateollisuus ry
Teräsrakenneyhdistys
Turun ammattikorkeakoulu
Turun yliopisto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työtehoseura TTS
Vaasan ammattikorkeakoulu
Vaasan yliopisto
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki - Vanda stad
YIT
Yliopistokiinteistöt
Ylva Palvelut Oy
Ympäristömerkintä
Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

KYSYMYKSET

Osa 1. Asetusluonnoksen yleinen palaute

Tässä osiossa voit antaa yleistä palautetta asetuksesta, perusteluista ja esitetyistä vaikutuksista. Teknisiin yksityiskohtiin voit halutessasi antaa erikseen palautetta osiossa 2.

a. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Kohta/osio, joka ei ole selkeä ja ymmärrettävä
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

c. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

- Kyllä

- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

e. Muita yleisiä kommentteja:

Osa 2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

Tässä osiossa voit antaa tarkkoja kommentteja asetuksen ja sen perusteluiden sisältöön. Voit vastata kaikkiin tai valitsemiisi kysymyksiin.

1 § Rakennuksen vähähiilisyyden arviointi

Onko arvioinnin vastuun rajaus pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erikoissuunnittelijan tehtäväksi mielestäsi sopiva?

- Rajaus on sopiva
- Rajaus ei ole sopiva
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

2 § Määritelmät

Onko määritelmät kuvattu mielestäsi selkeästi?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

3 § Arvioinnin kohde

Vähähiilisyys arvioitaisiin sekä rakennukselle että rakennuspaikalle. Onko arvioinnin rajaus mielestäsi sopiva?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

Arvioinnin ulkopuolelle jätettäisiin rakennuspaikan kasvillisuus ja maaperä, sekä purettavat rakenteet, väliaikaiset telineet ja suojaukset. Onko arvioinnin rajaus mielestäsi sopiva?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

4 § Arviointijaksojen pituudet

Arviointi tehtäisiin yleensä 50 vuoden ajanjaksolle, kuten muissa pohjoismaissa ja EU:n Level(s)-menetelmässä. Onko arviointijakson pituus ja sen vakiointi mielestäsi hyvä lähtökohta?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

Arviointiin voitaisiin käyttää sekä kansallisen päästötietokannan että rakennustuotteiden ympäristöselosteiden tietoja. Onko tämä tietosisältö mielestä sopiva?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

Hiilijalanjälkeen laskettaisiin rakennustuotteiden valmistus, kuljetukset, rakentaminen, energian kulutus, rakennustuotteiden vaihdot, rakennuksen purkaminen, purkumateriaalien kuljetus, jätteenkäsittely ja loppusijoitus. Onko hiilijalanjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

- Kattavuus on riittävä
- Kattavuus on liian suppea
- Kattavuus on liian laaja
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

7 § Rakennustuotteiden valmistus

Arviointi sisältäisi rakennuksen kantavan rungon, täydentävien rakenteiden, talotekniikan pääosien sekä rakennuspaikan keskeisten rakenteiden ja perustusten tuotteiden valmistuksen. Onko arvioinnin kattavuus mielestäsi sopiva?

- Kattavuus on riittävä
- Kattavuus on liian suppea
- Kattavuus on liian laaja
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

Uudelleen käytettävien rakennustuotteiden hiilijalanjälkeä tai niiden uudelleenkäytön valmistelun hiilijalanjälkeä ei tarvitsisi arvioida. Onko periaate mielestäsi sopiva?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

Arviointiin ei sisältyisi uusien rakennusten elinkaaren aikana tapahtuvan laajamittaisen korjauksen tai ennakoimattomien rikkoantumisten vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

Arviointiin ei sisältyisi uuden rakennuksen tontilta purettavien aiempien rakennusten tai rakenteiden purkamisen ja jätteenkäsittelyn vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

Onko loppusijoituksen vaikutusten arviointi kuvattu riittävän selkeästi?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

11 § Kuljetukset

Rakennustuotteiden ja purkujätteiden kuljetusten vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

12 § Työmaatoiminnot

Työmaan vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

13 § Energian käyttö

Energian käytön vaikutukset laskettaisiin muiden pohjoismaiden ja EU:n Level(s)-menetelmän mukaisesti käyttäen skenaarioita eri energiamuotojen hiilijalanjäljen ennakoiduille vähenemille tulevaisuudessa. Onko tällaisten skenaarioiden käyttö mielestäsi sopiva lähtökohta arvioinnille?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

Rakennuksen hiilijalanjäljen rinnalla arvioitaisiin myös mahdolliset myönteiset ilmastovaikutukset, joita ei syntyisi ilman rakennushanketta. Onko tällaisen ns. hiilikädenjäljen arviointi mielestäsi tarpeen?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

Hiilikädenjälkeen luetaan rakennustuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrätys, kierrätyspolttoaineet ja jätteenpoltto, uusiutuva energia, pitkäikäiset hiilivarastot ja sementtipohjaisten tuotteiden karbonatisoituminen. Onko hiilikädenjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

- Kattavuus on riittävä
- Kattavuus on liian suppea
- Kattavuus on liian laaja
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

Onko uudelleenkäytön ja kierrätyksen hiilikädenjäljen laskenta kuvattu selkeästi?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

Onko kierrätyspolttoaineen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

Onko energiana hyödynnettävien materiaalien hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

19 § Hiilivarasto

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

Hiilivarasto lasketaan vain niille rakennusosille, jotka pysyvät rakennuksessa tai rakennuspaikalla vähintään 100 vuoden ajan. Onko vähimmäisajan määrittely mielestäsi tarpeellista?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

20 § Karbonatisoituminen

Onko karbonatisoitumisen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

- Kyllä
- Ei

- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

21 § Ilmastaselvitys

Ilmastaselvitys laadittaisiin rakentamislupaa haettaessa ja se olisi päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa, jos muutoksia on tullut. Onko ilmastaselvityksen kaksivaiheisuus mielestäsi sopiva lähtökohta?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

22 § Ilmastaselvityksen sisältö

Onko ilmastaselvityksen vähimmäisisältö mielestäsi tarpeeksi kattava?

- Kattavuus on riittävä
- Kattavuus on liian suppea
- Kattavuus on liian laaja
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

23 § Vähähiilisyiden tulosten esittäminen

Tulokset esitetään erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle. Tämän jaon pohjalta voitaisiin myöhemmin asettaa pelkästään rakennusta koskevia päästörajoja. Onko arvioinnin tulosten jako erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle mielestäsi sopiva lähtökohta?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muutosehdotus tai muu kommentti:

24 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Kommentit:

Osa 3. Vähähiilisyiden arvioinnin menetelmäohje

Kommentit ja muutosehdotukset menetelmäohjeeseen:

Martinkauppi Kirsi
Ympäristöministeriö

Kuittinen Matti
YM